

Айтымбет кызы Айгүлдүн “Кыргызстанда мектепке чейинки билим берүүнүн абалы жана өнүгүү тенденциялары (1985-2016-жж.)” деген аталыштагы 07.00.02 – Ата Мекен тарыхы адистиги боюнча тарых илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн даярдалган диссертациясына карата Кыргыз Республикасынын И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин жана Ж.Баласагын атындагы Кыргыз Улуттук Университетинин алдындагы тарых илимдеринин доктору (кандидаты) окумуштуулук даражыны ыйгаруу боюнча **Д.07.18.578 диссертациялык Кеңешинин эксперттик комиссиясынын**

КОРУТУНДУСУ

Курамында тарых илимдеринин доктору Эсенкулов Н. Ж. (төрага), тарых илимдеринин доктору, профессор Абдырахманов Т.А. (мүчө), тарых илимдеринин кандидаты, доцент Асипбаева М. Б. (мүчө) болгон эксперттик комиссия **“Кыргызстанда мектепке чейинки билим берүүнүн абалы жана өнүгүү тенденциялары (1985-2016-жж.)”** деген аталыштагы темадагы 07.00.02. – Ата Мекен тарыхы адистиги боюнча тарых илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алууга даярдалган диссертациясынын кол жазмасын талкуулап, төмөнкү корутундуга келди:

1. 07.00.02 – Ата Мекен тарыхы адистиги боюнча даярдалган иштин Д.07.18. 578 Диссертациялык Кеңештин кароосунда коргоо укугуна дал келиши.

Айтымбет кызы Айгүлдүн “Кыргызстанда мектепке чейинки билим берүүнүн абалы жана өнүгүү тенденциялары (1985-2016-жж.)” деген аталыштагы 07.00.02. – Ата Мекен тарыхы адистиги боюнча тарых илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн даярдалган диссертациясы И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин жана Ж.Баласагын атындагы Кыргыз Улуттук Университетинин Д.07.18.578 Диссертациялык Кеңешинин профилдик багытына туура келет.

Каралып жаткан иште ата мекендик бир катар булактар менен маалыматтардын негизинде, изилдөөнүн теориялык-методологиялык негиздери каралып, Эгемендүү Кыргызстандагы мектепке чейинки билим берүү системасынын өнүгүү этаптары, тенденциялары, республиканын саясий, маданий, социалдык экономикалык тарыхый шарттары жана өнүгүүсү архивдик, статистикалык жана жазма, тарыхый булактарга таянуу менен изилденген. Бул маселе 07.00.02 – Ата Мекен тарыхы адистигинин паспортуна жооп берет.

Илимий иштин максаты Кыргызстанда мектепке чейинки билим берүү системасын талдоого алуу аркылуу анын өткөөл мезгилдеги негизги тенденцияларын, көйгөйлөрүн жана өнүгүү келечегин аныктоо. Коюлган максат төмөндөгүдөй милдеттер аркылуу чечилген:

1. Изилденип жаткан тема боюнча тарыхнаамалык талдоо жүргүзүлгөн;
2. Маселенин теориялык жана илимий-методологиялык негиздери иликтенген;
3. Советтик жана постсоветтик Кыргызстандагы мектепке чейинки билим берүү системалары салыштырмалуу талданган;
4. XX кылымдын 90-жж. мектепке чейинки билим берүү мекемелеринин санынын кескин азайышына таасирин тийгизген коомдук-саясий, социалдык-экономикалык факторлор аныкталган;
5. Азыркы шарттагы анын өнүгүүсүнүн негизги тенденциялары, көйгөйлөрү жана келечеги көрсөтүлгөн;
6. Жүргүзүлгөн изилдөөнүн натыйжасында илимге негизделген тыянактар чыгарылып, учурдагы мезгилде мектепке чейинки билим берүү системасын өнүктүрүү жолдорунун механизмдери боюнча сунуштар берилген.

Каралып жаткан диссертациялык *изилдөөнүн объектиси* - Кыргызстандагы мектепке чейинки билим берүү системасы алынган.

Ал эми иштин **предмети**-Кыргызстанда өткөөл мезгилдеги (1985-2016-жж.) мектепке чейинки билим берүү системасынын өнүгүү жараяндары диссертациялык иштин объектиси жана предмети 07.00.02. – Ата Мекен тарыхы адистигинин мазмунуна жана ага коюлган талаптарына жооп берет.

2. Диссертациянын темасынын актуалдуулугу төмөнкү аргументтер менен аныкталган.

Кыргыз Республикасынын эгемендүү мамлекет катары өнүгүүсү дүйнө коомчулугундагы билим берүүнү өнүктүрүүнүн стратегиясы жана мамлекеттердин үзгүлтүксүз билим берүү тутумуна өтүү тенденциясы менен байланыштуу. Бириккен Улуттар Уюму «Балдар укуктары жөнүндө Конвенцияны» (1989-ж) кабыл алгандан баштап, балалыкты коомдун социомаданий баалуулугу катары кайрадан карап чыгууга багытталган бир катар документтерди кабыл алган.

Диссертант мектепке чейинки билим берүү жана тарбиялоо процессинде мурдатан калыптанып калган көптөгөн көз караштардын мазмунун өзгөртүүгө багытталган терең реформалоо жараяны Кыргызстанда 2000-жылдардан баштап ишке ашырыла баштаганын белгилеп кеткен.

Мектепке чейинки тарбиялоодогу жаңы жетишкендиктерди жана алдыңкы тажрыйбаларды эске алуу менен мектепке чейинки билим берүүнү өнүктүрүүнүн ченемдик-укуктук базасы түзүлгөндүгүн диссертацияда белгилеген.

Изилденип жаткан теманын актуалдуулугун коомдогу аткарып жаткан милдетинин маанилүүлүгү менен түшүндүргөн. Үзгүлтүксүз билим берүү системасына өтүү менен балдардын мектепке чейинки мекемелеринин социалдык статусунун өсүшүнө байланыштуу, алардын социалдык маани-маңызына маани берип, кайрадан карап чыгуу учурдун талабы катары аныкталат.

Теманын актуалдуулугун арттырган дагы төмөндөгүдөй жагдайларды белгилеп коюу абзел. Мектепке чейинки билим берүү системасы мурда тарыхчылар тарабынан диссертациялык изилдөөгө алынган эмес, буга чейин педагогдор, философтор ж.б. социалдык илим өкүлдөрү изилдеп келген.

Учурда Кыргызстандагы мектепке чейинки билим берүү системасында балдарды инсандык жана интеллектуалдык жактан өнүктүрүү, аларга өз убагында билим берүү маселесин илимий-теориялык жана практикалык жактан талдоого алуу цивилизациялык мааниге ээ. Ошондой эле, балдардын мектепке чейинки мекемелерин изилдөө маселеси энелерди иш менен камсыз кылуу, балдарды үй-бүлөсүз шартта тарбиялап, социалдаштыруу көйгөйлөрүн коомдун талабы менен байланыштыруу жаатында да өтө маанилүүлүгү изилденген теманын актуалдуулугун жогорулаткан.

3.Илимий жыйынтыктар.

Каралып жаткан диссертациялык иште бир катар жаңы, илимий-практикалык, тарыхнаамалык жыйынтыктарда алынган. Ал жетишкендиктер кыргыз тарыхнаамасына белгилүү деңгээлде салым кошуп, кыргыз тарых илиминин өнүгүшүнө таасир тийгизе алат. Алар **төмөнкүлөр:**

1-жыйынтык. Коомдук турмушта болуп жаткан динамикалуу өзгөрүүлөрдүн шартында, Кыргыз Республикасында мектепке чейинки билим берүү менен тарбиялоону калыптандыруу жана өнүктүрүү көйгөйү, коомдук-саясий жана социалдык-экономикалык өзгөрүүлөргө байланышкан жагдайда жаңы изилдөөлөргө алынган. Изденүүчү кеңири булактардын жана архивдик материалдардын негизинде иликтенип жаткан маселени белгиленген хронологиялык алкакта тарыхый, социомаданий өнүктөн талдап чыгууга жана Кыргызстандагы анын өнүгүү өзгөчөлүктөрүн мүнөздөөгө аракеттерди жасаган.

2-жыйынтык. Советтик жана постсоветтик мезгилдердеги мектепке чейинки билим берүүнүн өнүгүү көйгөйлөрүнө салыштырмалуу талдоо жүргүзүлүп, изилдөөчүлөрдүн кеңири чөйрөсүнө белгисиз болгон архивдик жана публицистикалык материалдар илимий айлампага киргизилген.

3-жыйынтык. Диссертант изилденип жаткан мектепке чейинки билим берүү чөйрөсүндөгү негизги көйгөйлөрдү, тенденцияларды мүмкүнчүлүккө жараша ачып көрсөткөн, аны модернизациялоонун негизги факторлорун аныктаган. Жалпы ааламдашуу шартында ар түрдүү өлкөлөргө ылайык келген ал вариативдүү моделдерди колдонуу мүмкүнчүлүгүн түзгөндүгү тастыкталган.

4-жыйынтык. Изденүүчү мектепке чейинки билим берүү системасынын калыптанышына негизги таасир берген факторлор (коом, жумушсуздук, жакырчылык, билим берүү жаатындагы социалдык саясат ж.б.) аныкталып тандалган жана изилденип жаткан теманы көрсөтүлгөн хронологиялык алкакта талдоого аракеттер жасалган.

5-жыйынтык. Талапкер мектепке чейинки билим берүү эволюциясындагы топтолгон тажрыйбаларды азыркы шарттарда колдонуу максатындагы мамлекеттик программалар, билим жана илим министрлигинин жана мамлекеттик, мамлекеттик эмес органдардын иш-чаралары, илимий, аналитикалык изилдөөлөрдү талдоого алган.

6-жыйынтык. Автор Кыргызстандын эгемендүүлүккө жетишкен 25 жылды камтыган мезгилди изилдеген. Советтик жана постсоветтик мезгилдердеги мектепке чейинки билим берүү системасын салыштырмалуу талдоонун негизинде илимий тыянактар жана практикалык сунуштар берилген.

4. Диссертациядагы ар бир жыйынтыктын жана корутундунун (илимий жоболордун) негиздүүлүгүнүн жана ынанымдуулугунун деңгээли

Диссертациянын ар бир түзүлүштүк бөлүгү негиздүү жыйынтыктар менен корутундуланган актуалдуу илимий изилдөө иш болуп саналат. Жыйынтыктар системалаштырылган, иштин мазмунуна туура келген корутунду түрүндөгү сунуштар жана маалыматтар илимий бүтүндүккө бириктирилген. Диссертант тарабынан алынган жаңы илимий натыйжалар ишенимдүү, даана жана мектепке чейинки билим берүү системасындагы көйгөйлөрдү мындан ары иликтөө үчүн маанилүү илимий-методологиялык мааниге ээ болуп, аны теориялык изилдөө негиздерин кеңейтүүгө мүмкүндүк алган.

Жыйынтыктардын, илимий жоболордун негиздөө үчүн автор ата-мекендик тарых илиминин азыркы ыкмаларын жана усулдарын колдонгон, бул ишенимдүү, айкын натыйжаларды алууга мүмкүндүк берген.

Биринчи корутунду диссертациялык изилдөөдө темага тарыхнаамалык анализдердин актуалдуулугу зарыл болгондугу далилденди.

Экинчи корутунду Совет бийлиги орногондон кийин көптөгөн кыйынчылыктарга, каражаттардын, жабдуулардын жана кадр маселесинин жетишсиздигине карабастан, өлкөнүн булуң-бурчтарында мектепке чейинки мекемелер ачылгандыгы, Кыргызстанда мектепке чейинки мекемелердин жаралышы элдик педагогика идеясынын негизинде калыптанган үй-бүлөлүк тарбиялоодон коомдук мектепке чейинки тарбиялоого өтүү процесси менен шартталып, мектепке чейинки мекемелердин сандык өнүгүү тенденциясы белгиленген Кыргызстандагы мектепке чейинки билим берүүнүн тарыхы Совет доорунда башталгандыгын тарыхнаамалык булактар менен тастыкталгандыгы каралган.

Үчүнчү корутунду мектепке чейинки билим берүүнүн мүмкүнчүлүгүн жакшыртуу максатында мектепке чейинки балдар мекемелеринин санын көбөйтүүгө жана ар кандай билим берүү программаларын тажрыйбага сунуштаган долбоорлордун негизинде вариативдүү ж.б. программалардын киргизилишине эл аралык Азия Өнүктүрүү Банкы (АӨБ), ЮНИСЕФ, Ага-Хан, Каталитикалык ж.б. фонддору өз жардамдарын берген. Эл аралык донорлордун колдоосу аркылуу ошондой эле вариативдик үй-бүлөлүк, смендик ж.б. балдар билим берүү мекемелери ачылган. Алар үчүн типтүү парицалдык, вариативдүү, альтернативалык, инклюзиялык билим берүү программалары иштелип чыгып сунушталгандыгы аныкталган.

Төртүнчү корутунду дүйнөлүк практикада колдонулган мектепке чейинки билим берүү моделдеринин «Жайлоо бала бакчасы», «жамааттык бала бакча» кыргыз коомчулугунда пайда болгондугун белгилеген. Ошондой эле, мамлекеттик саясаттын негизинде 100 жана 240 сааттык программа киргизилген, тажрыйба бул программалардын натыйжалуулугу төмөн экенин көрсөткөн, анткени балдар менен иштөө туруктуу жана системалуу иштөөнү талап кылган процесс, ошондуктан, балдарды мектепке даярдоо үчүн 480 сааттык "Наристе" программасынын киргизилиши диссертант тарабынан мамлекеттик саясаттын туура экендиги чагылдырылган.

Бешинчи корутунду Кыргызстандын мектепке чейинки билим берүү системасында жеке менчик, үй-бүлөлүк, смендик ж.б. балдар бакчалары

негизделгендиги жана типтүү парицалдык, вариативдүү, альтернативалык, инклюзиялык билим берүү типтүү программалары иш жүзүнө ашып жаткандыгы аныкталган.

Алтынчы корутунду. Мектепке чейинки билим берүү мекемелерин куруу үчүн мамлекеттик бюджеттен гана эмес жергиликтүү өзүн-өзү башкаруу бийлигинин бюджеттеринен дагы каражаттар бөлүнүшүн көрсөткөн. Балдар бакчаларынын сандык гана эмес, лицензиялык талаптарынын негизинде сапаттык көрсөткүчтөрүн арттыруу зарылдыгы чагылдырылган.

5. Диссертациялык иштеги ар бир илимий натыйжанын (жобонун), жыйынтыктардын жана корутундулардын жаңычылдыгынын деңгээли. Каралып жаткан теманын илимий жыйынтыктарынын жаңычылдык деңгээли жогоруда айтылган эксперттик корутундунун беренелеринде кыйыр чагылдырылган. Ошол эле учурда принципиалдуу жаңычылдык катары төмөнкүлөрдү белгилеп кетүүгө болот.

1-жыйынтык.

Жаңы, «Аракет», «Билим», «Жеткинчек» программаларынын негизинде мектепке чейинки билим берүү системасын реформалоого түрткү болгондугу аныкталып, коомчулугубузда «Кичи курактагы балдарды өнүктүрүү», «Кадам артынан кадам», «Бардыгына билим берүү», «Чогуу өсөбүз», «Балдарды сактагыла», «Көп тилдүү билим берүү» долбоорлорунун жаш балдарга ар кыл багыттагы билим берилишине түрткү болгон. Ошондуктан мамлекет тарабынан иш жүзүнө ашырылып жаткан ар бир программаны, долбоорлорду мамлекет тарабынан көзөмөлдөө зарылдыгы белгиленген.

2-жыйынтык. Жаңы, тарыхый материалдарды иликтөөдө өлкө турмушунда өзгөчө социалдык-экономикалык жана маданий кыйынчылыктар болуп турган мезгилдердер талданган. Анын негизинде мектепке чейинки билим берүүнү изилдөө 3 негизги этапка бөлүп каралган.

3-жыйынтык. Жарым-жартылай жаңы, мүмкүнчүлүгү чектелген балдарга инклюзивдик билим берүү практикасы ишке киргизилгендиги аныкталган. Инклюзивдик мектепке чейинки уюмдар: атайын багыттагы топтордогу балдарды- угуусу жана сүйлөөсү, дүлөйлөр, көрүүсү, акыл-эс тутуму, таянуу-кыймылдоо аппараттары начар, б.а. кичинекей балдардын өнүгүүсүндө ар түрдүү кемчиликтери же оор майыптыгы бар балдарга минималдуу билим берүү аракеттери каралган.

4-жыйынтык. Жаңы, Мамлекеттик билим берүү системасы жаңы дүйнөлүк тенденциянын талаптарына ыңгайлаша баштаган мектепке чейинки билим берүү системасындагы жамааттык, жеке балдар бакчаларын жана алардагы маселелер боюнча жаңы маалыматтар алынган. Негизинен, калаабыздын чет жактарында жайгашкан жаны конуштардагы жеке балдар бакчаларынын социалдык-экономикалык абалдары өздүк изилдөөлөрдүн негизинде алынган.

5-жыйынтык. Жарым-жартылай жаңы, Дүйнөлүк практиканы ар тараптуу тажрыйбалары колдонуу демилгелери көтөрүлгөндүгүнүн натыйжасында «Жайкы», “Жайлоо” , “Энелик” ж.б. балдар бакчалары кеңири жайылтыла баштаган. Өзгөчө, балдар бакчаларынын бул типтери өзүнчө капиталдык салымдарды талап кылбайт жана көчмөн жашоого ылайыкташтырылган, жергиликтүү бийлик органдарынын өз аймактарында жашаган калкка мектепке чейинки билим берүү кызматын көрсөтүүгө багытталгандыгы каралган. Диссертант, алар негизинен жайкы айларда гана борборлордон алыс жайгашкан айыл-кыштактарда мектепке чейинки билим берүүнү өнүктүрүүгө багытталгандыгын белгилеген.

6. Диссертациянын илимий жана практикалык маанисин ачууда, изилдөөгө алынып чагылган актуалдуу маселелерди чечүүдө иштин илимий жыйынтыктарынын ички биримдигин жана багыттуулугун баалоо.

Айтымбет кызы Айгүлдүн “Кыргызстанда мектепке чейинки билим берүүнүн абалы жана өнүгүү тенденциялары (1985-2016-жж.)” деген темадагы диссертациясы 07.00.02.-Ата Мекен тарыхы адистиги боюнча тарых илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн даярдалган диссертациясы 1985-2016-жылдардагы Кыргызстанда учурда жүргүзүлүп жаткан мамлекеттин мектепке чейинки билим берүү системасынын тескөө жана өнүктүрүү багытындагы саясатынын маселелерин иликтеген комплекстүү изилдөөгө алган эмгек болуп саналат.

Изилдөөнүн жыйынтыктары өлкөбүздөгү мектепке чейинки билим берүү системасынын абалын жана коомду багыттоо өзгөчөлүктөрүн, реформалоонун негизинде өнүгүүсүн камсыздаган мамлекеттик саясаттын негизги усулдары жана багыттарын тастыктаган. Алынган натыйжалар өз ара байланышта, практикалык сунуштар тастыкталган теориялык жоболорго негизделип түзүлгөн. Сунушталган иш мектепке чейинки билим берүү системасынын жаңы базар экономикалык шарттарына ыңгайлашууга

багытталган мектепке чейинки билим берүү системасынын реформаларын, анын эбеп-себептерин ар тараптуу, бир бүтүндүк катары талдоого болгон алгачкы илимий эмгектердин бири болуп эсептелет.

Диссертацияда изилденүүчү маселе боюнча бир катар жаңы натыйжалар жана жоболор, ички биримдик камтылган, бул автордун ата-мекендик тарых илимине киргизген жеке салымы жөнүндө маалымдайт. Кыргызстандагы социалдык-экономикалык маселелер, көйгөйлөр менен байланышкан маселелерди чечүү боюнча сунушталган жаңы илимий жыйынтыктар жетиштүү тастыкталган жана белгилүү илимий жыйынтыктар менен салыштырылып сын көз карашта баалаган.

7. Диссертациядагы жетишилген илимий жыйынтыктардын практикалык мааниси.

Диссертацияда мектепке чейинки билим берүүнүн абалы жана өнүгүүсү каралып, жетишкендиктер, илимий маселелер көтөрүлгөн.

Илимий иштеги фактологиялык, статистикалык маалыматтар, тыянактар жана сунуштар мектепке чейинки билим берүү системасын мындан ары өнүктүрүп реформалоодо, модернизациялоодо пайдаланса болот.

- үзгүлтүксүз билим берүү тутуму боюнча илимий эмгектерди түзүүдө, окуу-методикалык куралдарды иштеп чыгууда жана окуу жайларда сабактарды окутуу тажрыйбасында колдонууга;

- мектепке чейинки билим берүү көйгөйлөрү менен алектенген билим берүү мекемелеринин, өкмөттүк эмес уюмдардын тажрыйбалык ишмердигинде пайдаланууга.

Автордун корутундулары тарых илиминде методологиялык жана теориялык семинарларды уюштурууга, мектепке чейинки билим берүү системасы боюнча окуу китептерди, окуу куралдарды түзүүдө пайдаланууга болот.

8. Диссертациянын жыйынтыктарынын жана корутундусунун автордун тема боюнча жарыялаган эмгектеринде тастыкталышы:

1. Кыргызстанда мектепке чейинки билим берүүнүнүн түптөлүшү [Текст] Айтымбет кызы Айгүл // И. Арабаев атындагы КМУнун жарчысы (Вестник). - Бишкек, 2013. - Чыгарылыш № 3. -123 – 125 - бб.

2. Улуу Ата Мекендик согуш жылдарынан кийинки Кыргызстандагы мектепке чейинки билим берүүнүн өнүгүшү [Текст] Айтымбет кызы Айгүл // Известия ВУЗов Кыргызстана. - Бишкек, 2016. -Чыгарылыш №3, - 88 – 90 - бб.

3. Дошкольное воспитание Кыргызстана в годы Великой Отечественной войны [Текст] Айтымбет кызы Айгүл // И. Арабаев атындагы КМУнун Жарчысы (Вестник). - Бишкек, 2014. - Вып. №4. - С. 21 - 24.

4. Кыргызстанда мектепке чейинки билим берүү тармагынын азыркы абалы [Текст] Айтымбет кызы Айгүл. // Наука новые технологии и инновации Кыргызстана. - Бишкек, 2016. - Чыгарылыш № 3. – 124 – 127 - бб.

5. Негосударственное дошкольное образование как потребность социокультурного развития общества [Текст] Айтымбет кызы Айгүл // Проблемы современной науки и образования. - Москва, 2016. - Вып № 7 (49), - С. 81 - 85.

6. Нормативно - правовая основа дошкольного образования Кыргызской Республики [Текст] Айтымбет кызы Айгүл // Проблемы современной науки и образования. - Москва, 2016. - Вып № 7 (49), - С. 76 - 81.

7. Социализация детей дошкольного возраста в советское время [Текст] Айтымбет кызы Айгүл // Проблемы современной науки и образования. - Москва, 2017. - Вып № 10 (92), - С. 46 - 50.

Жалпысынан, Айтымбет кызы Айгүл 7 илимий эмгек жарыялаган. Анын үчөө чет элдик басылмаларда. Жарык көргөн эмгектер баллынын көлөмү боюнча жеткиликтүү суммага ээ болуп, диссертациянын мазмунуна төп келет жана КР ЖАК койгон талаптарга жооп берет.

9. Авторефераттын диссертациянын мазмунуна туура келиши.

Автореферат диссертациянын мазмунуна туура келет, диссертацияда максаты жана милдеттерине авторефераттын текстинде чагылдырылган материалдар жооп берет. Автореферат кыргыз, орус жана англис тилинде идентивдүү резюмелер менен жабдылган.

10. Диссертациянын мазмунундагы жана аны жабдуудагы кемчиликтер жана изденүүчүгө сунуштар

Айтымбет кызы Айгүл диссертациялык ишинде жогоруда көрсөтүлгөн жетишкендиктер менен катар эле, анда айрым бир мүчүлүштүктөр да орун алган. Аларды санап өтүү менен изденүүчүгө бир катар сунуштарды берүү зарыл деп ойлойбуз:

1. Илимий иштин тарыхнаамасы толуктоолорго муктаж.
2. Илимий иштин булактаануу маселелериндеги тарыхый булактардын маалыматтык мүмкүнчүлүгү, илимий иштеги орду жетишсиз көрсөтүлгөн.

3. Мектепке чейинки билим берүү системасына кадрларды даярдоо, камсыз кылуу маселесин карабай, изилдөө мүмкүн эмес, ошондуктан бир параграф киригизилиши керек.

4. СНГны которуу керек.

5. Диссертацияда грамматикалык, стилистикалык мүчүлүштүктөрдү ондоо зарыл.

Эксперттик комиссия Айтымбет кызы Айгүлдүн диссертациянын кол жазмасын жогоруда аталган мүчүлүштүктөргө карабай, жогорку деңгээлде, өз алдынча жазылган илимий иш деп эсептейт жана аны ачык коргоого алууга сунуштайт.

11. Диссертациялык коргоого жетектөөчү мекемени, расмий оппоненттерди дайындоо сунушунун негиздемеси

Эксперттик комиссия Айтымбет кызы Айгүлдүн «**Кыргызстанда мектепке чейинки билим берүүнүн абалы жана өнүгүү тенденциялары (1985-2016-жж.)**» деген аталыштагы 07.00.02. – Ата Мекен тарыхы адистиги боюнча тарых илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн даярдалган диссертациясын коргоого

Жетектөөчү мекеме катары А.Мырсабеков атындагы Ош гуманитардык педагогикалык институтунун Гуманитардык факультетинин «Тарых» кафедрасын дайындоону сунуш кылат. Анткени, аталган структуралык бөлүмдө Ата Мекен тарыхы боюнча бараандуу изилдөөлөрдү жасап жана жарыкка чыгарып келе жаткан окумуштуу-педагогдор иштешет.

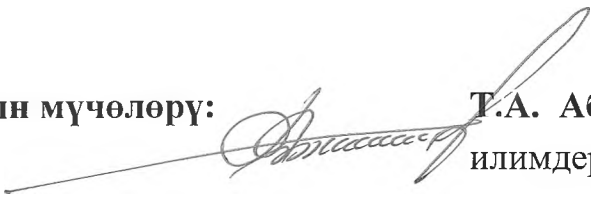
Биринчи расмий оппонент катары 07.00.02 - Ата Мекен тарыхы адистиги боюнча тарых илимдеринин доктору, профессор **Джуманалиев Акылбекти** сунуш кылат. Анткени анын Ата Мекен тарыхы адистиги боюнча жазылган бир катар макалалары менен эмгектери бар. Атайын курстарды окуйт жана Кыргызстандын тарыхы боюнча дасыккан адис.

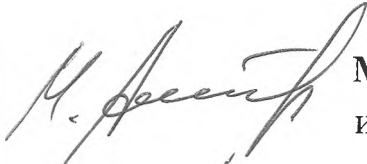
Экинчи расмий оппонент катары 07.00.02 - Ата Мекен тарыхы адистиги боюнча тарых илимдеринин кандидаты, С.Нааматов атындагы НМУнун “Тарых, философия жана социалдык экономикалык билим берүү” кафедрасынын тарых илимдеринин кандидаты, доцент Бектемирова Айнагүл Кашкарбаевнаны сунуш кылат.

Эксперттик комиссия Айтымбет кызы Айгүлдүн «**Кыргызстанда мектепке чейинки билим берүүнүн абалы жана өнүгүү тенденциялары (1985-2016-жж.)**» деген илимий эмгегин «**Кыргызстанда мектепке чейинки билим берүүнүн абалы жана келечеги (1985-2016-жж.)**» деген аталышта 07.00.02 – Ата Мекен тарыхы адистиги боюнча тарых илимдеринин

кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн даярдалган диссертациясынын кол жазмасын, корутундудагы белгиленген кемчиликтерди жоюу жана каалоолорду аткаруу шарты менен И.Арабаев атындагы КМУнун жана Жусуп Баласагын атындагы КУУнун алдындагы Д.07.18.578 Диссертациялык кеңештин кароосуна ачык коргоо үчүн кабыл алууга сунуштайт.

Комиссиянын төрагасы: **Н.Ж. Эсенкулов** тарых илимдеринин доктору

Комиссиянын мүчөлөрү: **Т.А. Абдырахманов** тарых илимдеринин доктору, профессор

 М.Б. Асипбаева тарых илимдеринин кандидаты, доцент

Комиссиянын мүчөлөрүнүн кол тамгаларын тастыктаймын:

Диссертациялык Кеңештин окумуштуу катчысы,
тарых илимдеринин доктору **Н.С. Усупова**

